

JENNITA JANSEN

tot bloei

EINDELOOS BLOEMEN PLUKKEN UIT EIGEN TUIN

KNNV UITGEVERIJ

7 Voorwoord

- 12 Waarom bloemen gelukkig maken
- 13 Het belang van duurzame bloemen
- 14 Goed om te weten voor je begint
- 17 Latijnse namen

18 Deel 1: de basis

- 20 Je doel bepalen
- 23 Benodigdheden
- 26 De juiste plek voor jouw pluktuin
- 28 Praktische zaken
- 29 Aandacht voor de bodem
- 31 Het bodemmilieu
- 34 Het bodemleven
- 40 De grond voorbereiden
- 42 Verschillende soorten planten voor in je pluktuin

60 Dossier zaden winnen

- 62 Een stukje biologie
- 65 Tips voor het oogsten van je eigen zaden
- 67 Zaden schonen
- 68 Kiemkracht testen
- 70 Makkelijk te oogsten soorten
- 71 Zaden bewaren

72 Deel 2: aan de slag

- 75 Ontwerp je pluktuin
- 77 Plantafstanden
- 78 Kies je soorten
- 80 Productieve bloemen
- 83 Denken vanuit een boeket
- 84 Maak een teeltplan
- 85 Tuindagboek
- 86 Over bloeitijden
- 87 Wisselteelt
- 88 Zaaïen en opkweken
- 93 IJsheiligen en de eerste vorst in de herfst
- 95 Zaaïen: de basis
- 96 Stappenplan voorzaaïen
- 101 Stappenplan direct zaaïen
- 109 Zorgen voor je planten
- 112 Plukken en stylen

128 Dossier dahlia's

- 130 Formaten dahlia's
- 131 Zelf kweken
- 134 Water & voeding geven
- 134 Plukken
- 137 Dode bloemen plukken
- 137 Dahlia's labelen
- 138 Dahlia's opgraven
- 139 Dahlia's vermeerderen

144 Deel 3: het hele jaar pluktuinieren

- 146 Januari
- 147 Februari
- 149 Maart
- 156 April
- 159 Mei
- 162 Juni
- 178 Juli
- 181 Augustus
- 188 September
- 192 Oktober
- 195 November
- 199 December

200 Dossier droogbloemen

- 201 Bloemen drogen
- 203 Mijn favoriete droogbloemen
- 204 Bloemen persen

206 Mijn bloemenpad

- 218 Favoriete adressen
- 220 Zaaï- & oogstkalender (schema)

inhoud

Ik duw mijn gloednieuwe groene kruiwagen door het middenpad van mijn tuin. Door de bomen schijnt het zachte licht van de opkomende zon. Op de grond lijkt het misschien alsof ik alleen in de tuin ben, maar hoog in de bomen houden de vogels me gezelschap met hun vrolijke melodieën. De kruiwagen is gevuld met een grote emmer vol kleurrijke bloemen. Vers geplukte margrietten, goudsbloemen, alliums en lichttroze korenbloemen. Een van de eerste emmers vol na maanden van zaden voorzaaien, plantjes uitplanten en ze met veel liefde en aandacht grootbrengen. Plotseling realiseer ik me hoe ontspannen en breed glimlachend ik door de tuin loop. Mijn hart voelt overvol en het enige wat ik denk is: *iedereen moet weten hoe leuk dit is!*

Tuinieren is voor mij de ultieme vorm van plezier en ontspanning. Met dit boek hoop ik ook jou op weg te helpen naar dat fijne en rijke gevoel. Dat je de tijd en zorgen van alledag even kunt vergeten als je in de tuin aan de slag gaat. Voor mij maakt het niet uit of ik nou aan het zaaien, wieden, planten of plukken ben. Mijn handen in de aarde, buiten zijn in weer en wind. Met als beloning de mooiste bloemen die je je maar kunt voorstellen. Misschien heb je al weleens een bosje zelfgekweekte bloemen cadeau gedaan, of gekregen? Ik ben ervan overtuigd dat de liefde die zit in het zorgvuldig opkweken, grootbrengen, plukken en schikken voelbaar is voor degene die de bloemen cadeau krijgt, waardoor ze extra waardevol zijn. De overvloed aan kleur, geur en schoonheid maar vooral vreugde maken het werk en de tijd die erin zit helemaal de moeite waard.

Door deze inzichten is het voor mij steeds duidelijker geworden waar mijn hart ligt: in de tuin! Na een aantal zware jaren, waarin ik een burn-out kreeg, kwam ik uiteindelijk hier tussen de bloemen in de tuin ook zélf weer tot bloei. En had ik twijfels of gewoon even een sombere dag, dan was dat het enige wat ik hoefde te doen: zorgen dat ik in de tuin kwam. Simpelweg lekker rommelen, wat ongewenste kruiden wieden, uitgebloeide bloemen wegnippen en natuurlijk mooie bloemen plukken voor thuis bleek het beste medicijn tegen de soms donkere wolken in mijn hoofd. *De uitgebreide versie van mijn verhaal lees je op pagina 207.*

Was het de heilzame werking van met mijn handen in de aarde wroeten, de schoonheid van alle gewassen om me heen, toch even dat praatje met de tuinbuuf, of een combinatie van al deze dingen? Ik kan mijn vinger er niet op leggen, maar het was

precies wat ik op dat moment nodig had. Toen ik me realiseerde wat werken in de tuin en met bloemen voor mijn (mentale) gezondheid betekende was de optelsom voor mij heel simpel: hoe kan ik zorgen dat ik zo veel mogelijk in de tuin kan zijn? En zo ontstond mijn bedrijf Plukatelier. Een plek voor mijn eigen ideeën en creativiteit, maar vooral een plek om de bloemenliefde verder te verspreiden. Dat deed ik onder andere met mijn eerste boek *Pluktuin*, een onlinecursus en het uitbrengen van mijn eigen biologische bloemzadencollectie. Daarnaast breng ik in het bloemen-seizoen wekelijks vers geoogste boeketten rond in mijn nabije omgeving en gaan er talloze bloemstelen naar bloemisten die graag met biologische bloemen werken. Alles wat ik met mijn bloemen onderneem komt voort uit het verlangen om de heilzame werking van tuinieren en bloemen met anderen te delen. Met dit boek hoop ik jou opnieuw te inspireren om daarin de volgende stap te zetten! Of je nou een postzegeltuintje hebt met alleen maar potten of een halve hectare gaat omvormen naar een weelderige bloemenzee. Ik ben er heilig van overtuigd dat, in alle vormen en maten, dit plezier ook voor jou binnen handbereik is.

In dit boek heb ik al mijn kennis en ervaring van de afgelopen jaren gebundeld tot overzichtelijke lijstjes en taken per maand. Ik neem je aan de hand mee de tuin in en vertel je precies wat je wanneer kunt doen, en waarom. Zo creëer je binnen een paar maanden jouw eigen bloementuin vol met onbespoten, kleurrijke bloemen. Bloemen die een positieve bijdrage leveren aan de biodiversiteit, en dat is hard nodig zoals je misschien wel weet. Je ontdekt de magie van zelf zaaien en plantjes grootbrengen en raakt hopelijk, net als ik, betoverd door de kracht en schoonheid van de natuur.

Ik wens ook jou dat gevoel van vreugde en rijkdom, als je met je plukschaar door je eigen tuin loopt en een paar mooie bloemen knipt voor in een vaasje naast je bed. Waarschijnlijk vult je hele huis zich langzaam maar zeker met zelf geplukte bloemen. En de kans is groot dat het er na een tijdje zoveel zijn, dat ook jij een grote groene kruiwagen nodig hebt om ze in te vervoeren.

Veel liefs,
Jennita

www.plukatelier.nl

Waarom bloemen gelukkig maken

Misschien is het je nog nooit opgevallen, maar bloemen zijn overal. Natuurlijk zie je ze in overvloed bij de bloemist, bij de supermarkt en zelfs het tankstation.

Maar ook op minder gecultiveerde plekken zoals in de berm langs de snelweg en tussen de tegels van de stoep en soms zelfs in scheuren van het asfalt groeien en bloeien dappere bloemen. En wat denk je van paardenbloemen, die na de bloei prachtige pluizige zaadbollen vormen die we ongetwijfeld allemaal talloze keren hebben 'uitgeblazen'. Deze (vaak) inheemse soorten hebben zoveel groeikracht dat ze zelfs op schrale, donkere en/of droge plekken nog tot bloei kunnen komen. Dat vind ik zo'n inspirerend en krachtig idee en maakt dat ik diepe bewondering voel voor de groeikracht van de natuur.

We omlijsten de mooiste momenten van ons leven, zoals een huwelijk, met bloemen en tegelijk bieden bloemen troost bij verdriet en afscheid. Ik vraag me weleens af hoe dat komt, dat bloemen zo 'breed inzetbaar' zijn in onze samenleving. Komt het door de schoonheid van de kleuren, is het een connectie met de natuur, of zit het hem vooral in het gebaar? Want het idee dat iemand aan je denkt, besluit je te verrassen met een cadeau en daarna met jou in gedachten bloemen koopt of plukt, is hartverwarmend. Maar het zijn toch ook écht de bloemen zelf die je kunnen raken. Het onderzoek *The Emotional Impact of Flowers*¹ van de Amerikaanse Rutgers-universiteit toont aan dat de aanwezigheid van bloemen gevoelens van welzijn met zich meebrengt en daarnaast sociaal gedrag op een positieve manier beïnvloedt. Bij alle 147 onderzochte personen was de reactie na het ontvangen van bloemen hetzelfde: vreugde en dankbaarheid. Op langere termijn bleken de deelnemers zich minder depressief, angstig of geïrriteerd te voelen en meer plezier en tevredenheid te ervaren. En dat allemaal door een bosje bloemen in huis.

Mijn eigen ervaring sluit daar naadloos bij aan, want de aanblik van een vaasje met een paar bloemen erin kan me oprecht een gelukkig gevoel geven. De schoonheid en eenvoud van de bloemen en het feit dat er iets moois op tafel staat om naar te kijken, zijn wat mij betreft echt van grote meerwaarde in hoe gezellig je huis voelt.

¹ Haviland-Jones, J. (2005), *An Environmental Approach to Positive Emotion: Flowers*

Het belang van duurzame bloemen

Een van de belangrijkste redenen om je eigen bloemen te kweken is de natuur. Het is tegenwoordig geen geheim meer dat in de gangbare bloemeteelt veel middelen worden gebruikt die niet goed zijn voor de gezondheid van mens, dier en natuur. Door verwarmde kassen en het gebruik van onder andere groeiversnellers hebben deze bloemen eigenlijk niks meer met de natuur te maken. Sterker nog, de middelen die gebruikt worden om de 'perfecte' bloem te kweken, hebben een negatief effect op insecten, de biodiversiteit en het bodemleven. Vaak zijn de soorten die in deze sector gebruikt worden doorgekweekt op eigenschappen die we als consument belangrijk vinden. Denk hierbij aan: lang vaasleven, geen rommel van stuifmeel op tafel, niet te indringende geur. Maar daardoor zijn ze vrijwel waardeloos geworden voor de natuur. Veel van deze bloemen bevatten weinig tot geen voeding meer voor insecten, of die is heel moeilijk te bereiken door de onnatuurlijke vorm van de bloem. Daarnaast komt een groot deel van de bloemen uit landen als Ecuador en Kenia, waar de temperatuur en klimaatomstandigheden veel beter zijn voor het kweken van rozen en andere warmteminnende soorten. Ook daar worden chemische middelen gebruikt. En je begrijpt vast dat deze bloemen een hele reis achter de rug hebben (een collega noemde dit 'bloemen met airmiles'), voordat ze bij ons in de supermarkt of bij de bloemist staan.

Gelukkig is er een alternatief, namelijk bloemen uit de Nederlandse vollegrond, die zonder pesticiden, verwarmde kassen of kunstmest gekweekt worden. Met de seizoenen mee, waarin de piek ligt tussen mei en oktober, met in maart en april bolbloemen zoals tulpen en narcissen. Dat betekent inderdaad dat er amper bloemen zijn in de winter. Dat is nu eenmaal hoe het is in ons klimaat. Ik denk dat we daaraan gaan wennen, en ons mogen openstellen voor alternatieven waarmee we die de 'bloemloze' periode overbruggen. Denk hierbij aan een klein vaasje met wat droogbloemen, een mooie groene tak, bessen. En des te groter is het plezier als je na een donkere, bloemloze winter de eerste voorjaarsbloemen ziet verschijnen. Bloemen staan en blijven op deze manier veel dichterbij de natuur en daarmee wij als mens ook.

Met jouw eigen bloementuin creëer je zelf een heerlijke, voedzame omgeving voor allerlei bestuivers en andere insecten. Je doet echt iets voor de biodiversiteit! Een van de allerleukste dingen van bloemen kweken is om in de zomer over de paden tussen

de planten te lopen en omringd te zijn door allerlei gefladder en gezoem. Hommels slapen graag in de bloemblaadjes van de dahlia's en geregeld tref ik zonnebadende vlinders aan op de zinnia's. Sommige insecten zijn voor hun voedsel afhankelijk van één bepaalde plant of plantensoort. Deze planten noemen we waardplanten. Vind je het leuk om veel te betekenen voor de biodiversiteit, kies dan voornamelijk voor inheemse planten en/of waardplanten. Ze zijn onmisbaar voor de ontwikkeling van een insect of vlinder en als we ze niet meer zouden hebben, sterft dat organisme uit. Zo is de klokjesbij afhankelijk van bloemen van de klokjesfamilie. Een koninginnenpage kan niet zonder de wilde peen en de lindepilstaart is afhankelijk van de lindeboom. Dus de conclusie is en blijft wat mij betreft, van welke kant je het ook bekijkt: hoe meer natuurvriendelijk gekweekte bloemen, hoe beter voor alles en iedereen!

Goed om te weten voor je begint

In dit boek neem ik je aan de hand langs alle stappen die jouw tuin tot een weelderige bloemenzee maken, waar je heerlijk uit kunt plukken. Ik laat je zien hoe de seizoenen elkaar opvolgen in de tuin en welke werkzaamheden daarbij horen. De soorten waar ik graag mee werk komen uitgebreid aan bod zodat je weet met welke soorten je sowieso succes gaat hebben. Ik wil je vooral aanmoedigen om bloemen te kiezen waar jij blij van wordt. Het belangrijkste vind ik namelijk dat jouw tuin past bij jouw smaak en persoonlijkheid. Dus word jij blij van witte cosmos, zet dan vooral je hele tuin vol met alleen maar witte cosmos. Dat wordt trouwens echt prachtig, ik zie het al helemaal voor me.

Uiteraard is mijn manier niet de enige manier om dit doel te bereiken, dus blijf zeker kijken en voelen wat voor jou de fijnste manier is om je tuin samen te stellen en er aan/in te werken. Uiteindelijk leer je (en ik ook nog steeds elke dag) het allermeeste door gewoon lekker aan de slag te gaan. Je gaat je eigen ervaring opdoen en je eigen mening vormen. Wat daarbij helpt is opmerkzaam zijn. Als je zo planteigenschappen leert herkennen, kun je daarover later jouw eigen oordeel vellen. Het kan fijn zijn een tuinschriftje bij je te hebben waarin je jouw observaties schrijft. Dan kun je die in de winter erbij pakken als je plannen maakt voor het komende tuinseizoen. En misschien een geruststelling: bij mij gaat er ook elk jaar weer een heleboel mis. Kleine kiemplantjes die te veel of juist te weinig water krijgen en doodgaan, zaden die niet opkomen, muizen die dure ranonkelknolletjes opeten, konijnen die

planten ongewenst toppen, slakken die dahlia's opeten en zo kan ik nog wel even doorgaan. We zijn ín en mét de natuur aan het werk, dus dit soort dingen horen erbij. Hoe zuur het soms ook even voelt als je met liefde opgekweekte plantjes in één nacht helemaal opgegeten zijn. Ik ken het gevoel maar al te goed. Maar laat je hierdoor niet ontmoedigen, er lukt ongetwijfeld ook heel veel wél. Laten we ons vooral daarop focussen.

Ik hoop je met dit boek op weg te helpen naar een bloementuin waar je graag je vrije tijd doorbrengt, op jouw voorwaarden. Het mag een plek van ontspanning en genieten zijn, waar je de rest van de dag even achter je kunt laten. Waar je zintuigen geactiveerd worden en al je aandacht mag gaan naar zaden vol potentie, ontkiemende zaailingen, groeiende planten, veelbelovende bloemknoppen en natuurlijk de allermooiste bloemen.

Latijnse namen

Latijnse plantennamen, ze lijken soms onuitspreekbaar, maar zijn wel heel belangrijk. De Zweedse arts en plantkundige Carl Linnaeus (1707-1778) ontwikkelde een systeem om planten te ordenen in verschillende groepen. Dit systeem bevat de nomenclatuur (naamgeving) en taxonomie (indeling in groepen). Het handige is dat het wereldwijd gebruikt wordt. De indeling bestaat uit vier verschillende onderdelen en zegt tegelijkertijd iets over de eigenschappen van de plant. Een plant wordt ingedeeld in een familie, geslacht, soort en variëteit.

Bij een zonnebloem ziet dit er bijvoorbeeld zo uit:

Familie *Asteraceae* (composietenfamilie)

Geslacht *Heliantheae*

Soort *Helianthus annuus* (zonnebloem)

Variëteit "Pro Cut Plum"

De indeling is vooral belangrijk als je zaden gaat winnen, hieraan kun je namelijk zien of soorten met elkaar kunnen kruisen. Als je aan wisselteelt wilt doen, is het handig om te weten hoe de familie-indeling is, zodat je niet meerdere keren achter elkaar planten uit dezelfde familie op dezelfde plek zet. Het kan bij mijn weten bij de meeste bloemenfamilies niet zoveel kwaad, maar het is wel goed om te weten dat het je wisselteeltsysteem beïnvloedt. Lees meer over wisselteelt op pagina 87.

Door de Latijnse, botanische naam te gebruiken weet je zeker dat we het over dezelfde plant hebben. In dit boek vind je verschillende lijstjes met mijn favoriete planten voor in je pluktuin. Hierbij staan zowel de Nederlandse als de Latijnse benaming. Ga je naar een kwekerij, of zoek je zaden van een specifieke plant of variëteit, zorg dan dat je de Latijnse naam bij de hand hebt om verwarring en teleurstellingen te voorkomen.

DEEL 1

de basis

Je doel bepalen

Aan het begin van een nieuw tuinseizoen kan het fijn zijn te bedenken welk doel jij dit jaar hebt met jouw tuin. Waarom ga je dit jaar eigenlijk je eigen bloemen kweken? Dit kan uiteenlopen van wekelijks boeketjes plukken voor thuis, tot een nieuwe carrière als bloemenkweker en alle variaties daartussenin. Bedenk daarbij waarvan jij nou echt blij zou worden. En wat een reëel resultaat is, passend bij de tijd en energie die jij beschikbaar hebt voor het werk in je tuin.

Voorbeelden van pluktuindoelen kunnen zijn:

- elke week een natuurvriendelijk boeket voor in huis kunnen plukken
- bloemen mee kunnen nemen als cadeau tijdens bezoeken aan vrienden en familie
- soorten kweken die je niet bij een bloemenwinkel ziet of op de bloemenmarkt kunt kopen
- alleen maar roze (of vul hier jouw lievelingskleur in) bloemen kweken
- eindelijk een gele bloem ontdekken die je wél mooi vindt
- kijken hoeveel bloemen je eigenlijk uit jouw pluktuin van 10 m² kunt plukken
- bloemkleuren ‘matchen’ bij de seizoenen: bijvoorbeeld pasteltinten in het voorjaar en warme kleuren in de herfst
- de bloemen voor je eigen bruiloft kweken
- en zo nog ontelbaar veel andere doelen...

Het grote voordeel van zelf zaaien is dat je niet afhankelijk bent van de soorten die als plantje aangeboden worden in tuincentra en bij kwekers. Daar zie je tot op heden vrij weinig eenjarige soorten die geschikt zijn om van te plukken. In de meeste gevallen richten zij zich voornamelijk op eenjarige perk- en potplanten. Door ze zelf te zaaien gaat er een wereld van soorten, kleuren en cultivars voor je open. Om een keuze te maken in het grote aanbod bloemzaden is het handig om te weten wat jou aanspreekt qua bloemen, en of je hierin een patroon ziet. Kijk tijdens het rondje met de hond eens met aandacht naar de tuinen van je buren. Bezoek een pluktuin of kwekerij waar je de moederbedden mag bezoeken. Of neem een kijkje achter tuinpoortjes en hoge schuttingen tijdens lokale open-tuindagen. Door te zien wat er allemaal bestaat, merk je ook vanzelf wat jou aanspreekt. Misschien lonken grote gekleurde bloemen of juist de zwierige siergrassen.

Voor wie graag met Pinterest werkt kan dit natuurlijk ook digitaal: zoek eens op

bloemgerelateerde termen en bewaar jouw lievelingsplaatjes op een speciaal pluktuin-bord. Dit kan natuurlijk ook met behulp van plaatjes uit tijdschriften of Instagramposts waar jij blij van wordt.

De volgende stap is het analyseren van jouw eigen keuzes: kijk of je patronen kunt ontdekken in de plaatjes die jou aanspreken. Wat komt hier telkens terug en is dat iets wat je voor jezelf kunt realiseren in jouw tuin? Zie je hierin bepaalde kleuren, vormen en combinaties terugkomen? Deze manier van kijken maakt visueel waar je eigenlijk van droomt. Zie je vooral romantische, zachte kleuren terug, ga dan op zoek naar bloemzaden in die kleuren. Word jij op de bloemenmarkt altijd zo blij van kamille-achtige bloemetjes? Dan mag die zeker op het zaailijstje! Zo probeer je verwachtingen, dromen, smaak en voorkeur op elkaar af te stemmen. Ga je in de zomer trouwen en wil je hiervoor graag je eigen bloemen kweken? Kies dan soorten die in de maand van je bruiloft sowieso bloeien en bij jullie themakleuren passen. Maar leg de lat niet te hoog. Zeker als dit je eerste tuinjaar is, kan jouw doel zijn om ‘gewoon’ te beginnen en te experimenteren met zaaien, verzorgen en oogsten. De stappen die je in dit boek aangereikt worden, zijn de basis voor welk doel dan ook.

Benodigdheden

Misschien heb je al wat gereedschap in je schuur staan voor je tuinklusjes, maar het kan ook zijn dat je met behulp van dit boek voor het eerst aan de slag gaat. Dan is het wel handig om te weten wat je allemaal nodig hebt en welke hulpmiddelen er bestaan voor in de tuin. Er bestaat een heleboel, maar je hebt echt niet voor elk taakje een ander gereedschap nodig. Als je portemonnee het toelaat zou ik zeker aanraden te investeren in goede kwaliteit gereedschap, zodat je lievelingstools met goede verzorging je hele leven meegaan. Je gebruikt ze natuurlijk door weer en wind, ze worden vies, nat en moeten soms zwaar werk verrichten. Daarom is het slim om voor sterke en duurzame materialen te kiezen. Zoals gereedschap gemaakt van gehard staal of koper.

VOORZAAIEN

Zaaitrays en potjes Vooral als je veel voorzaait is het fijn om stevige zaaitrays en potjes te hebben, die je meerdere keren kunt gebruiken. Afhankelijk van de grootte van je tuin en ambities kies je het aantal 'cellen'. Hoe groter de cel, en daarmee de hoeveelheid grond die daarin past, hoe langer het plantje kan groeien. Dat scheelt veel werk omdat je ze dan tussentijds niet hoeft te verpotten naar grotere potjes. Hoe kleiner de cel, hoe meer plantjes per zaaitray. Dit is vooral fijn als je op wat grotere schaal tuiniert en veel plantjes van dezelfde soort wilt opkweken. Mijn voorkeur gaat altijd uit naar één soort per tray zodat je de groeiomstandigheden (temperatuur, licht) makkelijker op die soort kunt afstemmen. Als je vaste planten koopt bij een kwekerij zitten ze vrijwel altijd in P9-potjes, die kun je heel goed hergebruiken bij het zaaien en opkweken van je eigen plantjes. Ook bakjes waar je in de supermarkt tomaten, donuts en aardbeien in koopt kun je perfect hergebruiken om in te zaaien. Op Marktplaats worden ook regelmatig goede zaaitrays, kweekbakjes en andere benodigdheden aangeboden, zeker de moeite waard om in de gaten te houden. Kies het liefst voor zaaitrays van een stevig materiaal zodat ze meerdere seizoenen meegaan.

Deksels Met een deksel voor over je zaaitray creëer je een minikas waardoor vocht niet vervliegt en de temperatuur redelijk gelijkmatig blijft. Dit samen maakt een gunstig kiemklimaat voor de meeste zaden. Vaak kiemen ze iets sneller dan wanneer je geen deksel gebruikt. Vooral als je je zaailingen binnen in huis zet kan het handig zijn om deksels te gebruiken, zodat de aarde in de trays minder snel uitdroogt.

Bot broodmes Gooi je botte broodmessen niet langer weg, want ze zijn nog heel handig te gebruiken in de tuin! Bijvoorbeeld bij het uitplanten van je zaailingen. Schuif het mes langs de rand naar de bodem van de zaaitray om vervolgens het plantje eruit omhoog te liften. Ik gebruik het mes ook om een gat in de grond te maken waar het plantje vervolgens ingaat. Omdat ik op losse zandgrond tuinier gaat dat makkelijk, op zware klei gebruik je hiervoor waarschijnlijk liever een schepje.

Gieter met broeskop Je zaailingen geef je het liefst water van onderaf, maar vanaf het moment dat je plantjes iets groter zijn gaat het het makkelijkst met een gieter. Zorg dat je er een fijne broeskop op hebt zitten zodat de straal niet te hard is voor je kleine plantjes.

ZAAIEN IN DE VOLLEGROND

Hark Met de hark maak je je zaaibed mooi egaal en luchtig, zodat je daar makkelijk in kunt zaaien. De steel van de hark is ook een handig hulpmiddel om een geultje in de aarde te maken waar je je zaden in zaait.

Pootlijnen Om te zorgen dat je mooie, rechte rijtjes hebt voor het zaaien kan het fijn zijn een pootlijntje neer te zetten. Dat is niets anders dan een stuk touw opgespannen tussen twee stokjes of paaltjes. Daarlangs maak je het geultje om te zaaien. Een handig hulpmiddel dat je weer weghaalt en op een andere plaats kunt hergebruiken zodra de zaailingen verschijnen.

UITPLANTEN

Hori-horimes Het hori-horimes komt oorspronkelijk uit Japan; *hori* is Japans voor graven. Ik vind het zelf een superhandig gereedschap om kleine plantjes mee uit te planten. Met de punt maak je een holletje in de aarde waar je je zaailing in zet. Op het mes zit een meetlat waardoor je ook makkelijk ziet hoe diep je zaaigeultje is of hoe diep je je bloembollen plant. De kartelrand van het mes is heel handig voor het delen van vaste planten. Een hori-horimes is handig voor vrijwel elke tuintaak!

Handschepje Voor het uitplanten van wat grotere planten (bijvoorbeeld uit een P9-potje) gebruik ik graag een handschepje, zodat je met één of twee keer scheppen een mooi ruim plantgat maakt. Ook fijn voor het planten van bloembollen.

ONDERHOUD

Schoffel Om ongewenste kruiden tussen je planten weg te halen is een schoffel heel handig. Zeker als de planten dicht op elkaar staan, is het handig om er met je schoffel tussen te kunnen manoeuvreren. Het liefst schoffel je ongewenste kruiden weg op een droge dag en als ze nog heel klein zijn, dan heb je de meeste eer van je werk. Mijn laatste ontdekking is de kantel- of pendelschoffel, een schoffel in een U-vorm die heel makkelijk te bedienen is en beide kanten op werkt. Vooral handig als je planten in rijen achter en naast elkaar staan.

Dubbelhak Om pollen gras of ander diepgeworteld ongewenst kruid te verwijderen gebruik ik graag een dubbelhak.

Steungaas + plaatjes Bij planten die hoger worden dan 70 centimeter span ik aan het begin van het seizoen steungaas over de bedden. Dit gaas is verkrijgbaar in nylon, jute of metaal (chrysantengaas). Elk materiaal heeft voor- en nadelen, dus het is aan jou om te beslissen wat je het liefst gebruikt. Het gaas zorgt ervoor dat je planten minder snel omwaaien of knakken bij zomerstormen en sneller weer rechtop staan na fikse regenbuien. Zelf span ik het gaas met behulp van paaltjes over de planten als ze ongeveer 30 centimeter hoog zijn, zodat ze er vervolgens mooi doorheen groeien.

Kruiwagen Een goede stevige kruiwagen is onmisbaar in de tuin. Je gebruikt hem al gauw overal voor: vervoer van je planten van de kas naar de tuin, ongewenste kruiden naar de composthoop brengen, tuingereedschap verplaatsen en nog veel meer.

GRONDBEWERKING

Woelvork (ook wel 'grelinette' genoemd) Met een woelvork maak je de bodem fijn en luchtig zonder te hoeven spitten. Heel fijn in gebruik en ook goed voor het bodemleven omdat je het met deze manier van grondbewerking minimaal verstoort. Een woelvork heeft lange tanden (drie, vier of vijf stuks) die je met je voet in de grond duwt. Vervolgens haal je het handvat naar je toe waardoor de tanden onder de grond een hefboombeweging maken. Daarmee breng je lucht in de grond en maak je het geheel losser. Vervolgens haal je de woelvork weer uit de grond en herhaal je 15 centimeter verderop dezelfde beweging. Op deze manier maak je het zaaibed met minimale inspanning luchtig en zaa- of plantklaar. Echt een uitkomst wanneer je op zware kleigrond tuiniert, maar ook op een dichtgeslagen zandgrond erg handig.

Spade Onmisbaar voor het verspreiden van compost en het aanplanten van heesters, struiken, wortelstokken en grote planten. Ook handig als je vaste planten gaat delen.

Spitvork Ook in een tuin waar niet gespit wordt, is een spitvork onmisbaar. Bijvoorbeeld voor het opwippen van de dahliaknollen of omscheppen van de composthoop.

OOGSTEN

Bloemenschaar Voor het oogsten van je bloemen is een goede bloemenschaar natuurlijk essentieel. Kies een superscherp exemplaar. Maak hem na elke pluksessie schoon en droog, zodat je hem lang scherp houdt en voorkomt dat ie gaat roesten. Zelf gebruik ik graag een schaar met wat langere messen zodat ook dikke stelen hier makkelijk mee te knippen zijn.

Schone emmer met schoon water Hoe korter je bloemen na het plukken zonder water zitten, hoe beter. Neem daarom altijd een schone emmer met vers, koel water mee waar je de bloemen meteen in zet. Het is echt belangrijk dat zowel de emmer als het water schoon is, want bacteriën zijn de grootste vijanden voor de houdbaarheid van je bloemen.

De juiste plek voor jouw pluktuin

Een van de allerbelangrijkste randvoorwaarden voor een weelderige bloementuin is de locatie, en dan vooral het aantal zonuren op die plek. De eenjarige soorten waar we veel mee werken hebben in de zomer minimaal zes uur zon per dag nodig om uitbundig te kunnen bloeien, acht zonuren is ideaal. Ook omdat ze in slechts één seizoen de hele levenscyclus van zaadje – plant – bloeien – zaden vormen doormaken. Je kunt je waarschijnlijk wel voorstellen dat ze daar veel groeikracht voor nodig hebben en die halen ze voor een groot deel uit zonlicht.

Weet je niet precies hoe het met zonlicht in jouw tuin zit, dan is het slim om dit zo snel mogelijk in kaart te brengen. De weken rond 21 maart en 21 september zijn goede peildata om hier zicht op te krijgen. De zon staat dan nog, of weer, vrij laag aan de hemel, waardoor je het minimumaantal zonuren vaststelt die jouw tuin vangt. Omdat de zon in de zomer nog een stuk hoger staat, weet je zeker dat er op dat

